
Prædiken til 12. S.e. Trinitatis

En prædiken af

Kaj Munk

Udgivet i 2015. Teksten må i denne form frit benyttes med angivelse af Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet, som kilde.

Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet.

Indhold

Prædiken til 12. S.e. Trinitatis	4
12. s.e. Trin.	4
Metadata om værket	4
Metadata om værket	4

Prædiken til 12. S.e. Trinitatis

12. s.e. Trin.

Prædikedag 12. s.e. Trin.

Prædikedato 7. september 1924

Prædiketekst Matthæus 12,31-42

Prædiken ID P070924-01

Kilde KMF-nr. 14.20.02 (Datering ifølge Niels Nøjgaard)

12 S. e. T.

Lige Aar, 1924? Konfirmation?

Det sker mig ikke saa sjældent, at jeg kommer til at ende et Brev til en god Ven med disse Ord: Og saa til Slut kærlige Hilsener og Ønsket om Vorherres Velsignelse over dig: Din hengivne Munk Og det kan da ske mig, at jeg giver mig til at tænke over Ordene, ikke om jeg mener med dem, for det gør jeg — jeg bruger aldrig *den* Slags Tale som en Høflighedsformular, der maa staa for, hvad den lyder til — altsaa ikke *om* jeg mener med den, men *hvad* jeg mener med den. Hvad betyder i et Menneskes Mund de Ord I) Hilsen og II) Velsignelse?

Hilsen, ja, det er jo et meget brugt Ord, det er saa meget brugt, at ingen ved, hvad det betyder og faa tænker over det. Hils hjemme siger vi d. v. s. vi husker paa, at der nogen derhjemme, og vil gerne lade dem det vide — hils din Kone siger vi til en Mand d. v. s. lad din Kone faa at vide, at vi sendte hende en venlig Tanke, med bedre Ord: vi under jer det godt begge to, ja, jeg kunde tro, at det Ord Hilsen staar i Forb. m. Ordet Helsen, at det oprindelig altsaa har været et Ønske om et godt Helbred — og den Dag i Dag er vi jo tilbøjelige til at mene, at har man blot et godt Helbred, saa er det dog i hvert Fald Hovedsagen. “Naar man er rask, er der mange Ting i Vejen,” siges der, “men naar man er syg, kun een eneste en.”

II) Men naar vi saa ønsker et Menn. Vorherres Velsignelse, er det saa ikke det samme? Vorherres Velsignelse — er det andet end alt godt — et godt Helbred i første Række og dernæst alle andre Goder. Ja, man kunde vel gerne sige, at en ligefrem unødvendig Gentagelse er det ikke: Hilsen er Ønsket om Helbred, og dertil kommer Ønsket om Guds Velsignelse som et “Ja, ikke Helbred alene ønsker jeg dig, men ogsaa alle andre gode Ting.”

Og alligevel synes jeg ikke vi har ramt Sømmet paa Hovedet ved disse Ord; ja, jeg kunde fristes til at sige, at det er galt at sige det saadan; for i Ønsket om Guds Velsignelse der ligger der hverken en Fortsættelse eller en Omspændelse af almindelige menneskelige Ønsker. Naar vi fører Gud ind i en Sag og gør det med Alvor — ikke det ofte overfladiske og pjattede, der faar sit Udtryk i det almindelige grumme sgu og det tankeløse “Gud ved” “Gud bevare’s” eller den godtkøbsreligiøse idelige Føren Herren i Munden og alle lignede Udraab — men naar vi virkningsfuldt fører Guds Navn ind i en Sag, da giver vi Sagen en Dybde og en Højde og en Vidde, der ligger ud over alt sædvanemæssigt. Og saadan set kan Ønsket om Guds Velsignelse blive en højst ubehagelig Ting, ja, en frygtindgydende og farlig, en, som mange Mennesker højlig vilde betakke sig for, og vi selv maaske ogsaa ofte, om vi i Øjeblikket anede, hvad det drog efter sig.

Da den gamle Sømand Samuel Praters laa og skulde dø, da saa han tilbage over sit Liv og fandt det underligt fattigt og forspildt. Han havde haft høje Maal om engang at blive Kaptajn eller Rheder, og han var naaet dem. Og dog laa han paa sit Dødsleje og var bitter og mørk, for han syntes alligevel ikke, at Livet havde givet ham, hvad han havde ventet sig af det. Da var det han sagde til sin Hustru: “Min gamle Mor nedbad i sine sidste Timer Guds Velsignelse over mig. Hm! det er aldrig blevet opfyldt.” Hans Kone søgte at præke Taksomhed ind i ham ved at minde ham om, hvor godt det var gaaet ham, hvor mange Timer han dog havde haft i sit Liv, “hvor der ikke var noget i Vejen.” Men Samuel rystede paa Hovedet: Maaske er jeg utaknemmelig, men — mine Ønsker er blevet opfyldt, ja, men hvad var der ved dem, naar de blev opfyldt. Nej, hvis Mors Ønske var blevet opfyldt — — Han havde forstaaet noget af den dybe Forskel, der er paa at have det godt og faa Guds Velsignelse.

Nu skete det saadan med Samuel Praters, at han døde ikke ligestrax. Han var endog ved at komme sig, da en ny Sygdom stødte til, en med forfærdelige Smerter. Og da skal det

fortælles, at efter et af de værste Anfald, hvor han havde vredet sig som en Orm, da kom der en lige som forklaret Fred over hans Ansigt, og han hviskede Nu gik Mors Ønske i Opfyldelse — — og det blev nok noget af det sidste, han sagde i denne Verden. Lad den Historie tale til os! Det er Historien om en Mand, der oplevede, at netop ikke i Solskin og gunstig Vind og Velvære og Held og Lykke og Penge — Fremgang bestod Guds Velsignelse — nej, Guds Velsignelse blev ham til Del, bevidst, i Smerte, i Angst, i Elendighed og Afmagt.

Og det er jo Hemmeligheden ved Guds Velsignelse, hvad enten vi nedbeder den over os selv eller andre — det er det, der skiller den fra alle velmenende Tanter bredt- eller sødtsmilende Gratulationer ved Fødselsdage og Konfirmationer Og lev nu rigtig vel, Svend Aage, og faa det nu rigtig godt, Anna, og bliv nu et lykkeligt Menneske, Karl osv. — — — o, nej, naar vi beder om Guds Velsignelse, saa beder vi ikke om Penge — eller Elskov — eller fine Forbindelser — eller Helbred — nej, det kan ske, at vi beder om Fattigdom, om Længsel, om Ensomhed, om Sygdom — for naar vi beder om hans Velsignelse, saa beder vi om at vi maa faa det af hans Haand, der vil lade vor Sjæl modnes, saa beder vi om det, der er nødvendigt for Sjælens Modning — og det er noget forskelligt for hver enkelt af os — men *hvad* det er, er der ingen af os, der ved, — thi blot dette er ens, at vi beder om Sjælens Modning, før Høsten kommer.

Og derfor var det, jeg sagde før, at det er en farlig Bøn at bede om Guds Velsignelse, farlig for det Menneske, for hvem de haandgribelige Ting spiller en altovervejende Rolle. Og saa er det dog Bønnen over alle Bønner, I) Bønnen, der prøver, II) Bønnen, der styrker, III) Bønnen, der gør ren.

Det er Bønnen, der prøver — thi et Menn. løber ikke lige hen og udsætter sig for, at f. Ex. alle hans Penge sættes over Styr eller at han skal i nær Fremtid gennemgaa en livsfarlig Operation. Det *kan* betyde, at Gud vil sende mig et straalende Væld af Sommer og Sol og Sundhed, af Lykke og Velstand og Kærlighed, om det er det, der skal til, for at min Sjæl kan modnes. Men det kan jo ogsaa være de tunge Ulykker og den bedske Smerte, og saa er det, det jeg kræver af hans Haand. Saa maa jeg da, inden jeg beder den Bøn, besinde mig paa, om min Sjæl er mig saa kær, at jeg kan ofre saa meget, for at faa den modnet — derfor siger jeg, *den* Bøn prøver — og kan jeg det ikke, saa faar jeg bede om, at den Dag maa komme, da jeg kan det.

II) Og den Bøn styrker. Thi har jeg faaet den bedt af Hjertet, saa har jeg jo lagt mig med alt mit i den Almægtiges Haand. Saa kan jeg ganske anderledes end før modtage Smerten og Ulykken, for nu er det ikke længere onde Ting, men gode, for de tjener mig selv til Gode, min Sjæl til Modning, og hvem vil ikke gerne modtage det gode? Ja, det er det, at ondt, at Lidelse og Afmagt og Haan og Misforstaaelse, alt forandres, skifter helt Væsen, det, jeg før frygtede, byder jeg velkommen, det onde er blevet mig godt og har jeg faaet bedt den Bøn af Hjertet, saa kan jeg uden Ængstelse og uden Forbehold give mig hen i Glædelse, naar den møder mig, helt og uden Ængstelse, og hvor er det livsaligt at kunne det! III) Men foruden at den Bøn prøver og styrker, saa gør den ren. Eller jeg kunde sige, at der ud af Bønnens Prøvelse og Styrkning kom Renhed. Thi naar et Menn. har bøjet sig ind under Guds Velsignelse, saa stræber det altid at rette sin Vilje paa, hvad Gud vil. Saa sørger og fortryder det, naar denne Stræben mislykkes, men tager ikke af denne Sorg og Fortrydelse Anledning til Opgiven og Fortvivlen, men kun til med større Kraft og Inderlighed at modstaa det onde, det onde uden for mig, og det onde inden i mig, alt det, der drager mig væk fra Guds Vilje i Sandhed og Dagklarhed Thi at leve under Guds Øje er uforeneligt med et Liv i Synd Saa hjælpe han selv os med sin hellige Aand til at raabe til ham om hans Velsignelse, til at bede den Bøn til ham, der prøver, der styrker, der gør ren.

Og naar jeg har brugt denne lange Indledn. for at komme til Sagen, komme til Prædikenen om Bepottelsen mod Aanden og om Ordenes Betydning, saa har det kun været for at sætte jeres egne Tanker i Gang. Thi hvad er den forfærdelige Synd, der ikke kan forlades, Bepottelsen mod Aanden? Er det blot det, at Mennesker i Letsindighed eller i ungdommelig Kaadhed eller i letfærdig Skæmtsomhed eller i raadvild Utaalmodighed kommer til at tale uærbødigt eller anstødeligt om *den* store Ubekendte, som Kirken kalder den hellige Aand. Det tror jeg ikke, og ingen her paa Jorden faar mig til at tro det, — hvor galt dette end kan være — tilgives maa det kunne, og jeg siger jer, jeg ved ikke hvad Bepottelsen mod Helligaanden er, og der er ingen i Verden, der ved det. Men skulde jeg sige jer, i hvad Retning mine Tanker bevæger sig, naar jeg hører denne Text, da blev det noget saadan som: Bepottelsen mod Helligaanden er ikke noget ydre; Menn., der lever uden Føling m. Gud kan ikke øve den — men den, der er ulydig mod sit Hjertes Stemme, den, der handler (trodsigt eller frygtagtigt) mod Sandhedens forvissende Bud, han er inde paa Helligaandsbepottelsens Vej. Har vi bedt om Guds Velsignelse, og er den blevet os til Del, og kæmper vi dog ikke mod Synden, og takker vi dog ikke for de Kaar, vi faar, gør vi Guds Menighed Skam og saarer Guds eget Faderhjerter, handler vi mod os selv paa Trods af os selv og bliver ved dermed uden Fortryden — — — og hvor er det svært at ligge paa sit Dødsleje og tænke paa en Syndighed, som vi frygter, der ikke er Tilgivelse for.

Al Synd i Verden er Synd mod Gud — det ukærlige Svar Nervøsiteten for ikke at faa melet sin egen Kage, det opbrusende onde Sind, de misundelige og hadefulde Tanker, den aandelige Ligegladhed og Sløvhed; men det er altsammen Synd, der kan tilgives, d. v. s. Synd, vi kan komme over. Men den utilgivelige Synd den sporer vi der, hvor Livet totalt ødes, hvor den kostelige Gave, Gud gav os, Livet selv, det at faa Lov at leve midt i Evigheden, det misbruges saa rent forfærdeligt, at vore Dage gaar helligede til Timeligheden, til det, der blot er Røg og Skygger, til Kamp for det, som Møl og Rust fortærer, at vi slides op i timelig, kortvarig Færd, saa der ikke er mere tilbage af os naar vi gaar over Dødens Tærskel ind i Fortsættelsens Hal. Forfærdeligt for enhver, om han er inde i utilgivelig Synd! Men mest for Forældre! Hvad ved I, I Forældre, som har hjulpet Gud med at skabe Liv, om jert Ansvar for disse Liv? Husk, hvad Forældre betyder for deres Børn! Vil I ikke opdrage dem til gode kristne Danske, ikke blot ved at prædike for dem, men ved at leve for dem i den ubevidste (og vigtigste) den bevidste Opdragelse, har I sat Liv i Verden for at øde det?

Og Præst og Lærer, ve os, ve os, om vi leder Menne. paa Vej mod utilgivelig Synd. Skal vi ikke i Dag om end med Ængstelse og Forsagthed, tage Mod til os og bede for os selv og vore Børn:

“Herre, velsign os!”